

Першопрохідник в освоєнні космосу

Нещодавно в музей завітав цікавий відвідувач - **Борис Бичковський**. Народився в селі Селище, а тепер проживає в Москві й працює інженером в одній із московських організацій. Борис Іванович досить цікава особистість. Своє дитинство й юність провів на Поліссі. Непогано вчився в семирічній школі. Його захопленням було образотворче мистецтво. Багато зробив для художнього оформлення закладу. Після закінчення Клесівської середньої школи навчався в Малинському лісотехнічному технікумі на відділенні промислового та цивільного будівництва. Далі призвали в Радянську армію, - служив в авіації. Але спочатку навчався в старшинській школі міста Вапнярка Вінницької області. Після чого його відправили в Москву в авіаційний госпіталь, де лікарі ретельно перевірили стан здоров'я, хоча ніяких претензій до нього не мав. Тож його разом з групою таких же хлопців послали на місце служби в Державний науково-дослідний інститут авіаційної й космічної медицини, при якому з 1959 року була створена спеціальна команда випробовувачів (дослідників). Отож, у цій спецкоманді разом з іншими молодими військовослужбовцями, які пройшли перевірку стану здоров'я, Борис Іванович став першопрохідником у проведенні експериментів, розроблених вченими із створення засобів захисту й життєдіяльності пілотів і майбутніх космонавтів. У другій половині 50-х років СРСР почав освоювати космічний простір. 4 жовтня 1957 в космос запустили перший супутник Землі. Спочатку експериментам піддали собаку «Лайка», а потім - ще дві - «Білку» і «Стрілку». Наступним етапом був запуск людини. Радянська космічна наука готувалась до цього дуже ретельно. Потрібно було створити систему тренувань, яка з точки зору фізичної вдосконаленості, професійної навченості та інтелектуального розвитку визначила б можливість людського організму в умовах космосу. Якщо нині маємо таку систему тренувань сучасних космонавтів, то тоді її не було.

Спецкоманда, в яку входив Борис Бичковський разом з іншими військовослужбовцями, була першою. Вони й випробовували на собі систему підготовки космонавтів. При розмові Борис Іванович посміхається: «Нас ще тоді називали «піддослідними кроликами». Вперше відчули на собі те, що потім стало системою тренувань космонавтів. Вона ще тільки створювалась і мала багато окремих частин, зведених в єдине ціле. А за кожною такою частиною стояли колективи випробовувачів. Їх очолювали досвідчені інженери, лікарі, як правило, у великих військових званнях. А в рядовий сержантських склад входили хлопці, такі, як я». Посміхнувшись, продовжує: «У колективах була творча обстановка. Кожен з нас відчував відповідальність за доручену справу і хотів зробити її якомога краще». Бориса Івановича випробовували в барокамері, що створювала відчуття великої висоти (до 30-ти км). Працювати було цікаво всім, бо відчували, що робили це одними з перших на земній кулі. Пригадав такий випадок, коли під час експерименту, звичайно, під наглядом інженерів, лікарів, імітували висоту біля 30-ти км і раптово зірвались шланги. Це могло призвести до травм, а то й до каліцтва, але врятували дві обставини. Сконцентрувавши тіло, як вимагала інструкція, Борис Іванович піджав щільно ноги до живота. У цей час оперативно відреагував керівник експерименту, який натиснув на аварійну кнопку піддослідного і його одразу ж перенесло в становище меншої висоти, де вже почувався вільно навіть без спецодягу. Після цього випадку лікарі ще довго перевіряли стан його здоров'я.

Борис Бичковський особисто знав перших космонавтів Юрія Гагаріна, Германа Титова, Андріана Миколаєва, Павла Поповича, Володимира Биковського, який навіть, шуткував: «Послухай Бичковський, у нас навіть і прізвища схожі».

На запитання: «Яке ваше враження від космонавта номер один Юрія Гагаріна?», Борис Іванович відповів: «Це була прекрасна, дуже симпатична людина. Мені довелося зустріти Юрія Олексійовича у військовому госпіталі після того, як він уже побував у

космосі. Я ж проходив там обстеження». Вдруге побачив Гагаріна в госпітальному кінотеатрі, і там уже зустрілись, як старі знайомі. Одним із запитань до Бориса Івановича було, як, на його думку, необхідно трактувати шлюб між Валентиною Терешковою та Андріаном Ніколаєвим, чи це був політичний мотив, чи все-таки кохання. Відповів, що, скоріш за все, це був науковий експеримент на предмет створення повноцінної сім'ї для людей, які побували в космосі.

Борис Бичковський стверджує, що це була цікава епоха, пов'язана із викриттям культу особи Сталіна, широкою пропагандою побудови комуністичного суспільства. Багато сподівань не витримали перевірки часом. Але ентузіазм і романтизм були притаманні людям того часу й першопрохідники в освоєнні космосу цій справі віддавали великі фізичні та духовні сили.

У підрозділі, де служив, наполегливо займались спортом, брали участь в художній самодіяльності у вільний від служби час. Борис Бичковський був членом драматичного гуртка, займався фотографією, оформляв стінгазети. Мріяв стати військовослужбовцем і продовжувати службу в цьому ж підрозділі, бо це йому було до душі. Тут постійно удосконалював професійний рівень, майстерність. Але через те, що не отримав посаду, яку хотів, контракт на позастрокову службу не підписав. Після закінчення служби в армії, навчався в Московському інженерно-будівельного інституті, довгий час працював у науково-дослідному проектному інституті в галузі будівництва.

Борис Бичковський і тепер, у свої 74 роки, продовжує працювати. Приваблює своєю енергетикою, бадьорістю, життєлюбством, активно пропагує першопрохідників в освоєнні космосу, до яких і сам належить.

Раїса ТИШКЕВИЧ.